

Systemanalysavdelningen
Enheten för policyanalys
Katarina Jacobson
016-5442167

Jordbruksdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående uppdrag om översyn av arbetet med omprövning samt tillsyn av vattendomar och vattenföretag

Sammanfattning

- Energimyndigheten har i huvudsak inget att erinra mot Fiskeriverkets och Kammarkollegiets förslag till förändringar.
- Myndigheten vill betona vikten av avvägningar och hänsynstagande även till andra samhälls- och miljömål än svenska miljömål och vattendirektivets mål.
- Energiintresset är viktigt att beakta i samband med omprövningar. Produktionsmålet för vattenkraften bör bibehållas.
- För att mål om ökad andel förnybar energi ska kunna nås kommer vattenkraften även i framtiden att vara en mycket viktig resurs.
- Utrivningar av idag ej använda dammar innebär att möjlighet till framtida produktion av kraft försvinner.
- Utgångspunkten bör vara att åtgärder med stora miljövärden i kombination med låga energiintressen ska genomföras först.
- Den databas för samtliga miljödomstolar som nämns i rapporten bör innehålla uppgift om åtgärdernas konsekvenser för elproduktionen.

Energimyndighetens ställningstagande

Dagens omprövningsverksamhet är väl beskriven i rapporten. De föreslagna förändringarna bygger på tanken att utveckla dagens verksamhet. Detta är en bra utgångspunkt då omprövningsverksamheten efter allt att döma verkar vara väl fungerande. Att utreda och föreslå åtgärder på nationell nivå är troligen lämpligt då möjlighet till likartad bedömning och övergripande kontroll över konsekvenser av omprövningar kan tryggas.

I rapporten tas endast Sveriges miljömål och vattendirektivets mål upp som viktiga i sammanhanget med omprövningar. Energimyndigheten vill betona vikten av avvägningar och hänsynstagande även till andra samhälls- och miljömål. Exempelvis innebär EU-mål om ökad andel energianvändning från förnybara energikällor att alla möjliga förnybara produktionsslag, även vattenkraften, troligen behöver nyttjas för att dessa mål ska kunna nås. Det föreslagna målet är att Sveriges andel till år 2020 ska öka från 43 procent (år 2006) till 49 procent. På längre sikt behöver andelen öka än mer för att klimatmål ska kunna uppfyllas.

Energiintresset är viktigt att väga in i samband med omprövningar. Produktionsmålet för vattenkraften bör bibehållas. Riksdagens mål om 66 TWh el från vattenkraft gäller. Värdet 66 TWh el baseras på ett så kallat normalår då det gäller nederbörd och vattenflöden. Nivån ska enligt Energimyndighetens bedömning ses som ett golv och kommer troligen att behöva höjas om framtida mål om andel förnybar energi och klimatmål ska kunna uppnås. Den databas för samtliga miljödomstolar som nämns i rapporten bör innehålla uppgift om åtgärdernas konsekvenser för elproduktionen.

Vattenkraften är viktig även som reglerkälla redan idag och kommer att bli än viktigare vid mer förnybar energi i energisystemet eftersom sådana energikällor (sol, vind) generellt är mer oreglerbara.

Elproduktion från småskalig vattenkraft har idag möjlighet till elcertifikat vilket innebär en ökad intäkt. Vid ökade el- och certifikatpriser kan idag befintliga, oanvända dammar i framtiden bli lönsamma att restaurera. Detta bör beaktas innan sådana dammar rivs.

Den samverkansgrupp för komplicerade frågor i samband med omprövningar som föreslås bör kunna bli en viktig part även i arbete med genomförandet av vattendirektivet.

Utredningen tar upp problematiken kring mindre kraftverk med låg lönsamhet i framförallt Svealand och Götaland. Åtgärder för att förbättra miljön kan oftast inte genomföras där eftersom verksamhetsutövaren inte har möjlighet att bekosta sådana. Energimyndigheten instämmer i att det i sådana fall kan behövas externa medel. Utgångspunkten bör vara att åtgärder med stora miljövärden i kombination med låga energiintressen ska genomföras först. I energiintresset ingår bl.a. framtida behov av regional reglerkraft.

Arbetet med genomförandet av vattendirektivet och vattenmyndigheternas åtgärdsprogram är idag svårt att praktiskt se konsekvenserna av. Troligen krävs stort arbete i avvägningar mellan motstående intressen. Fiskeriverkets, Kammarkollegiets och länsstyrelsernas verksamhet med omprövningar och utredningar kring dessa bör kunna innebära värdefull erfarenhet för detta arbete.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mathias Fock, verksjuristen Fredrik Selander, enhetscheferna Bengt Boström, Mattias Eriksson, Karin Sahlin, Thomas Levander och Paul Westin samt handläggaren Katarina Jacobson, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Katarina Jacobson

